

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DKOW-DD-5010/07/2011

Warszawa, 2011-03-03

Pan
Sławomir Broniarz
Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z pismem, otrzymanym za pośrednictwem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w sprawie masowej likwidacji szkół uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 59 ust. 1 ww. ustawy szkoła publiczna może być zlikwidowana z końcem roku szkolnego przez organ prowadzący szkołę, po zapewnieniu przez ten organ uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej szkole publicznej tego samego typu. Organ prowadzący jest obowiązany, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji, zawiadomić o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów (w przypadku szkoły dla dorosłych – uczniów), właściwego kuratora oświaty oraz organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu. Jednocześnie, zgodnie z art. 59 ust. 2 i 2b ustawy o systemie oświaty szkoła prowadzona przez jednostkę samorządu terytorialnego może zostać zlikwidowana po zasięgnięciu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Opinia kuratora oświaty zawiera m. in. ocenę zgodności zamiaru likwidacji szkoły z przepisami prawa oświatowego. Wydając opinię kurator oświaty bierze pod uwagę przepisy nakładające na organ prowadzący określone obowiązki związane z zapewnieniem uczniom odpowiednich warunków nauki, wychowania i opieki, w tym okoliczności wskazane w art. 59 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, jak termin likwidacji szkoły, zapewnienie możliwości kontynuowania nauki, dokonanie stosownych zawiadomień o zamiarze likwidacji szkoły, a także okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 3a, dotyczące zapewnienia dzieciom transportu do szkoły. Kurator oświaty wyraża swoją opinię w formie pisemnej. Organ podejmujący uchwałę o likwidacji szkoły wbrew opinii kuratora oświaty powinien liczyć się z możliwością stwierdzenia nieważności uchwały przez wojewodę.

W latach ubiegłych, gdy opinie kuratorów oświaty wydawane były w formie postanowienia, do Ministerstwa Edukacji Narodowej napływały liczne zastrzeżenia dotyczące ograniczania odpowiedzialności i kompetencji

jednostkom samorządu terytorialnego. Zmiany ustawy o systemie oświaty wprowadzone ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458) miały na celu poprawę jakości kształcenia poprzez m. in. lepsze zarządzanie placówkami oświatowymi oraz sprawny nadzór pedagogiczny. Przyjęto, że warunkiem koniecznym dobrego zarządzania szkołami i sprawnego nadzoru pedagogicznego jest jednoznaczne określenie zakresu odpowiedzialności i kompetencji uczestniczących w procesie edukacji osób i instytucji, w tym organów nadzoru i jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzone zmiany miały na celu wyeliminowanie zbędnych procedur i jasny podział kompetencji. Zmiany te były szeroko konsultowane i zostały uzgodnione we współpracy z instytucjami i partnerami społecznymi, w tym także ze środowiskiem związków zawodowych. Obecnie powrót do stanu wcześniejszego nie jest możliwy.

Jak wynika z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2000 – 2009, obecna liczba uczniów w szkołach wszystkich typów stanowi tylko 68,2% liczby uczniów z roku 2000, natomiast w szkołach dla dzieci i młodzieży (bez szkół dla dorosłych) procent ten wynosi 72,9%. W ciągu dziewięciu lat liczba uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży zmniejszyła się o blisko 30%.

Spadek liczby uczniów spowodował spadek ogólnej liczby szkół dla dzieci i młodzieży. W roku szkolnym 2000/2001 funkcjonowało w Polsce 16 766 szkół podstawowych, 6 295 gimnazjów i 10 573 szkół ponadgimnazjalnych. Dla porównania w roku szkolnym 2009/2010 było to odpowiednio 13 968 szkół podstawowych, 7 244 gimnazjów i 8 725 szkół ponadgimnazjalnych. W ciągu najbliższych lat liczba dzieci w wieku 6 – 10 lat będzie utrzymywała się na obecnym poziomie, natomiast niż demograficzny będzie obejmował gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne.

Z danych Systemu Informacji Oświatowej wynika, że liczba likwidowanych szkół w ciągu ostatnich lat maleje. Dla porównania liczba szkół dla młodzieży w kolejnych latach szkolnych uległa zmniejszeniu o:

2006/2007 – 653

2007/2008 – 608

2008/2009 – 602

2009/2010 – 541

2010/2011 – 582

Nadmieniam, że ww. ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw stworzyła możliwość przekazania szkoły publicznej do prowadzenia osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej. W myśl 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty jednostka samorządu terytorialnego może, na podstawie uchwały organu stanowiącego oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, przekazać innemu podmiotowi szkołę liczącą nie więcej niż 70 uczniów. Celem przyjętego rozwiązania jest zapobieganie likwidacji małych szkół.

Ministerstwo Edukacji Narodowej, przygotowując zmiany i projektując działania legislacyjne, uwzględni kontekst demograficzny, w którym działania te będą prowadzone. Biorąc pod uwagę aktualne prognozy demograficzne Ministerstwo projektuje zmiany, które powinny umożliwić dyrektorom szkół i organom prowadzącym szkoły prowadzenie racjonalnej polityki oświatowej.

Obecnie przygotowywana jest zmiana ustawy o systemie oświaty, która umożliwi tworzenie grup szkół. W skład grup szkół będą mogły wchodzić – inaczej niż dotychczas w przypadku zespołów – szkoły tego samego typu. Przewiduje się możliwość tworzenia grup przedszkolno-podstawowych oraz grup gimnazjalno-licealnych. Dotychczasowe przepisy uniemożliwiały organom prowadzącym szkoły przyjmowanie takich rozwiązań organizacyjnych, nawet wówczas, gdy było to uzasadnione względami i potrzebami społecznymi lub demograficznymi.

Nowe rozwiązania pozwolą:

- uwzględnić indywidualne potrzeby uczniów,
- optymalnie wykorzystać kwalifikacje nauczycieli,
- zwiększyć skuteczność realizacji zadań oświatowych,
- stworzyć lepsze warunki do organizowania w szkołach opieki i pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Możliwe będzie bardziej efektywne wykorzystanie infrastruktury szkolnej, pracowni przedmiotowych, pomocy dydaktycznych, zbiorów bibliotek szkolnych, itp. Korzystając z różnych zasobów dyrektorzy szkół i nauczyciele będą mogli łatwiej planować różnorodne, ciekawsze formy zajęć. Będzie stworzona realna możliwość podziału uczniów na grupy międzyoddziałowe i międzyklasowe. Pozwoli to lepiej dostosować programy nauczania do potrzeb, zainteresowań i możliwości uczniów, a także zapewni sprawną i zgodną ze zdiagnozowanymi predyspozycjami rekrutację uczniów do szkół ponadgimnazjalnych. Szkoły połączone w grupę przygotowują lepszą i pełniejszą ofertę zajęć rozwijających (sportowe, plastyczne, muzyczne i inne) zainteresowania uczniów. Łatwiej będzie także zorganizować zajęcia z etyki, lub zajęcia terapeutyczne czy korekcyjne, a także zajęcia opiekuńcze w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.

Nauczyciele będą mogli realizować zajęcia zgodnie ze swoimi kwalifikacjami nie tylko w jednej szkole, lecz także w innych szkołach wchodzących w skład grupy szkół. Zatrudnienie nauczycieli w grupie szkół zniweluje problemy z łączeniem zatrudnienia i nauczyciele ci będą realizowali swoje pensum w ramach jednego stosunku pracy. Przewiduje się, że nowe rozwiązanie powstrzyma proces likwidacji małych szkół, a uczniowie będą mogli nadal kształcić się blisko swojego miejsca zamieszkania.

Z wyrazami szacunku

w/z MINISTRA
SEKRETARZ STANU

Krystyna Szumilas